

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput decimum secundum. De illegitimis Haereticorum ministrorum
connubiis. De puritanis de Catholicorum quorundam Martyrio: & invincibili
feminarum aliquot constantia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

ipforum dotibus, collectis priuatorum aliquot suffragijs, æstimatione facta, populo obtundunt. Sed quid? An Electionem hanc, an vero Electionis iam ante minus rite factæ male consultam approbationem potius dicemus: coniuratio. Coniuratio dicebat quædam in simili persona.

VI. Porro Elisabetha regina, vt Catholicorum, & in primis exterorum Principum offensionum quodam modo mitigaret, multa ex Catholicis cæremonijs retinuit: inter alia vero publice in mensa; quam ad instar altaris in sacello collocari iusserat, cæreos duos publice proponi voluit, sed eos numquam accensos ac crucem etiam in medio argenteam: sæpe etiam distitans, vt tam regni sui quam exteris Catholicis facilius imponeret, se non tam voluntate sua quam subditorum importunitate, vt religionem mutaret fuisse coactam; ea tamen in re magna usam moderationis. Interim modesta femina dignitates ac functiones Ecclesiasticas distribuebat: quas sine villo serupulo illi ipsi qui Geneua & aliunde ad plantandam Calvinis eiusmodi superbos, & vt ipse loquitur, Antichristianos in Prælati Principatus ac dominatus detestantis, doctrinam venerant, avidissime captabant, omni fidei, precum ac regimini formula, quam præceptoribus suis in Ecclesijs Anglicanas traducturos se receperant, Reginali Prælati & præscriptioni serviliter se submittent, verbis à factis suis met, & ab vtrisque sensu discrepantes, vt vel ex sua secum pugna sese hæreticos esse probarent. Vt tamen prælationis aucupes, & fæminei Pontificatus in Ecclesia Anglicana approbatores illi, extra Angliam existentes, & invidia honorum offensos socios beneficio aliquo placarent, Calvinistis Gallis, Belgis, VValonibus certas Londini procurarunt Ecclesias; inter quas & Novas has Anglorum synagogas accertimæ postea digladiationes existerunt, adeo quidem vt ex ministris Gallicanis nonnulli sint postea coacti discedere dum in Puritanos & Calvino papistas scinduntur. Et ex illis contubernijs quidam etiam igni sunt traditi nam ad eas Ecclesias mox sub prætextu Calvinismi, ex varijs gentibus omnium sectarum impurissimi quique homines commigrarunt.

Alia etiam inter Calvinistas & Anglos dissensio nata fuit, de apparatu scilicet & vestitu clericorum. Regina enim mandarat, vt tam in publico quam in templo Episcopi, Canonici, aut beneficium aliquod habentes, eodem sere vestitu, qui apud Catholicos vsitatus est, uterentur. Cui decreto Calvinistæ numquam acquiescere voluerunt, sed nuncios & litteras ad

confratres in Gallia, Germania & Heluetia, maxime ad Theodorum Bezam & Petrum Martyrum miserunt, eorum sententiam & consilium expectantes. Sed his omnibus posthabitis, Regina decretum suum observari voluit, certo, qua in omnibus hæresibus est, confusionis testimonio. qua vt contra Ecclesiam unanimiter omnes conspirant, ita singula mutuum sibi perniciem moluntur. Tandem vero, vt alibi dixi, Elisabetha omnis generis hæresibus tutum receptum dare coacta fuit, ad sui regni totale exitium.

Nam in Angliæ regno quatuor potissimum sectæ sub ea sunt nate, quæ ad Calvinianam proxime accedunt, cæremonijs tamen multum inter se discrepant. Prima eorum est qui Regiam pro Ecclesiæ capite agnoscunt, Regia inde, vulgo vero Anglicana dicta: cuius fundamenta Henricus VIII, iecit, Eduardus eduxit & Elisabetha stabilivit de qua hætenus satis est actum. Secunda est Catharorum seu Puritanorum, vel Consistorialium: quod ex Consistorij præscripto omnia agenda esse censent. De ijs sequenti capite dicentur. Tertia est Baronitarum à Barone quodam auctore nomen habens: de qua Beza Epistola LXVIII Quarta Domus seu Familia Amorudicitur, quæ ceteras omnes capitali odio persequitur. Huius auctor Baronus quidam Henricus Nicolai fertur. Omnes vero virulentissimis scriptis mutuo sese exagitarunt; quæ passim exstant. Inter alios VVirtegius magnum contra Puritanos volumen edidit, quo Anglicanæ Ecclesiæ reformationem rite factam, nec à Geneuensis formulam eius petendam esse contendit. Eodem Baronitæ noua Angliæ Prodigia appellant. Stapletonus Puritanos aî reginæ primatum detestari, eamque ob causam duobus Reginæ iussu, laqueo gulam fractam; sexdecim vero circiter Geneuam ad Bezam aufugisse, sed non hic finis malorum.

DE ILLEGITIMIS HÆRETICORUM Ministrorum connubijs. De Puritanis.

De Catholicorum quorundam martyrio: & iniuicibili feminarum aliquot constantia.

CAPVT XI.

ARGVMENTVM.

- I. Sacerdotum in Angliâ uxores & spurij in summo sunt contempti.

V 2

II Df

- II. De Puritanis hæreticis.
 III. Rigidum contra Catholicos Edictum.
 IV. Catholici quidam Angli martyrium passi.
 V. P. Patissonii martyrium, & incredibilis quarundam
 seminarum constantia.
 VI. Sex Religiosorum conuentus ex Anglia emigrant:
 moniales vero quod Anglos aliquot ad Catholi-
 cam fidem conuertissent, puniuntur.

I. Possamusne dicere, Thebanos iure merito in templo quodam super quadrata columna tabulam collocasse, in qua diræ & horribiles execrationes contra Minya, eo quod Ægyptios à tranquilla & frugali vita ad voluptariam traduxisset insculptæ erant utique dices. & non hæresiarchas illos detestabimur, à quibus tot homines abiecto castitatis voto, in immundam omnis immunditiæ abyssum præcipitati sunt, & tamquam Herculis olim sacerdotes, qui femineo habitu sacrificarunt, tandem à carnis voluptatibus victi, femineæ contubernium Deo prætulert? Apud Romanos Flamini Diali fermentum degustare nefas erat, eo quod corruptionis sit symbolum, & si nimium in farinam, mittatur, panem acidum & ingratum reddat. At quam multi sacerdotes Christiani fermentum illud corruptionis & immunditiæ degustarunt, quod postea panem illum Ecclesiæ sanctificatum, quo anima & corpus nostrum nutriuntur, corruptit? Fermentum hoc leues illæ & lasciuæ fuerunt femineæ, quorum impudico amore Noui illi Episcopi, excucullati monachi, perfidi sacerdotes, Canonici & quicumque alij Clerici, pudicitæ & continentie non minus arce bellum indixerunt, quam prædecessores illorum & prisca sacerdotes contra carnis libidines gesserunt. Gulielmus Rossæus (a) infamibus hæreticorum matrimonijs nihil frequentius esse dicit, quam adulteria & repudia: ut licium inde natarum frequentia testatur. Inter Anglicanos Ministros Sebastianus Hasius inquit, frequens esse velut mercimonij genus, vxorum permutationem. Poyneus Victorianus Episcopus, sua non contentus, alienam etiam vxorem rapuit ac Maria regnum exorsamale conscius in Germaniam Argentoratum vsque profugit (b) Cranmerus ille Mulierosus, & bigamus Archiepiscopus, ducta in Germania Ostiædri Hæresiarchæ nepte (c) quacumque iter faceret concubinam arce inclusam, inter suppellectilia secum vexit, illam necessitatis vas appellans. Cassellus concionator quidam, Crescens vulgi

ioco dictus fuit, eo quod omnifere sermone illud, Crescite & multiplicamini, inculcaret. Quia vero vxorati hi Episcopi à regi ordinibus impetrare non potuerunt, vt proles ipsorum haberentur legitima, & plerique tam infelices erant vt scorta fere pro vxoribus duxerint: præscriptum est à regina, vt nec presbyteri nec Episcopi vllam deinceps feminam in coniugium acciperent, nisi prius certorum hominum iudicijs approbatam. Nihilominus tamen pauci inueniebantur, qui id genus hominibus etiam Archiepiscopis, filias suas vxores dare vellent; connubia hæc infamia esse existimantes. Collegiorum quidem Rectoribus permissus erat coniugij vsus interdista tamen vxorum in collegijs cohabitatio, ne iuuentus scilicet corrumperetur. Nihil certe fere vquam hæreticistam probrosum fuit, quam ista tam coniugiorum quam prolis publica & omnium iudicijs approbata infamia. In lege Mosaiica agnum paschalem manducaturis præceptum erat, vt à feminarum vsu abstinerent (d) at lasciuia illi hirci nisi concubinam habeant, vix dignos se putant qui sacra tractent. Atqui dogma hoc nequaquam ex Conciliorum canonibus hausert, qui celibatum sacerdotibus iniungunt. Concilium Nicense I. (e) sacerdotibus prohibet, ne vllam feminam, exceptis matre, auia, & sorore domi secum habeant. Quis vxorum mentionem non ibi facturum fuisse Concilium putet, si eas sacerdotes habuissent? Calixtus Papa expressis verbis cœlibatum presbyteris præcipit (f) Clemens I. (g) Leo I. (h) Gregorius. (i) Origenes (k) aiunt, et tantum qui castitatis votam fecerit, licere sacrificium offerre. Chrysostomus in Homilia II. super Iob inquit, Episcopum monogamum esse oportere, non quod hoc ita in Ecclesia obseruandum sit, vt vxorem habeat vel habuerit. Sed quod sacerdotem omnino castitate ornatum esse deceat. S. Augustinus in libro de adulterinis matrimonijs, Solemus, inquit, clericorum continentiam proponere. S. Hieronymus contra Vigilantium in hæreticos nostri temporis sententiam damnationis pronuntiat, qui adulterium castitati præferunt, &

a. Lib. de iusta Reip. in Har. animad. b. Godovinus in Episcopo Vintoniensibus c. Idem in Archiepiscopo Cantuariensibus. d. Exod. 9. e. Conc. Nic. I. can. 3. (f) Calix. apud Grat. dist. 27. can. presbyt. g. Clem. I. in can. Apost. can. 27. h. Leo I. epist. 82. i. Greg. epist. 42. k. Orig. hom. 23. in Num.

matrimonium apud Deum in maiori precio esse dicunt quam ipsam virginitatem. Et quidem huic potissimum Virginitati hæretici iugulum inuaserunt, ut per eius latus ceteras omnes peterent atque extirparent. Negari certe non potest, plures libidinis flammis quam religionis studio accensos, in Anglia, Germania, Belgio & alibi passim ad hæreticorum castra transfugisse, & etiamnum transire.

II. Verum enim vero ut impurus hic Ministrorum concubinatus spurios quamplurimos exclusit; sic ipsa quoque hæresis notham quandam sectam exclusit, quæ olim tempore ita adoleuit ut matrem pæne ipsam suffocaret. Ex Reformatæ enim siue ea quam Elisabetha inuexerat, & Calvinistica secta inter se collatis alia quædam exstitit, quæ Puritanorum dicitur, eo quod ceteris puriore religionem habere se iactent. Anno M. D. LXXXVII. in Anglia libellus prodijt, in Gallicam linguam deinde ab Hugonota quodam traductus, cuius auctor id vnice persuadere conatur, inter Puritanos & Reformatos Christianos nihil interesse: idque nomen illis tributum, qui Ecclesiam ad eam normam quæ Genevæ, in Gallijs & Scotia obseruatur, reformatam cupiebant. Idem tamen fateatur, Puritanos à ceteris Reformatis tamquam pestem aliquam odio atque execrationi haberi. Inter alia facinora Puritani hi, ut Calvinista in Gallia, clausulam illam, *Gloria Patri & Filio, &c. antiquitus ab Ecclesia ad refutandam Arrii & aliorum hæresin filium cum Patre adorandum esse negantium, Psalmis decantari solitus annexam, sustulerunt.* Quod si quis scire cupiat quid Puritani de Parlamentaria illa reformatione & vulgaribus Protestantibus sentiant; Rescij Atheismos legat. Quis vero non diuina quadam providentia factum dicat, vt dum in Anglia, Londini præsertim, persecutio Catholicorum summe feruet, Puritani ibidem contra Protestantes insurrexerint, eosque scriptis & concionibus mirum in modum exagitarint? Eorum tres tum erant antesignani; & quamuis omnes inter se dissenserint, singuli tamen Propheticum sibi spiritum arrogabant. Primus erat *Compingerus* quidam, qui *Pater misericordie* dici voluit. Secundus, *Ardentonus* nomine, *Iustitia & ultionis præco*: Tertius, *Hæreticulus*, foediori blasphemia *Christi imago* dici exoptans. Hi omnes Regiam seu Parlamentariam ecclesiæ formam vt supersticiosam & impiam redargebant, vt pote coronas suis capitibus asserere volentes, iuxta Apocalypticarum

locustarum naturam: Itaque in reginam etiam acerrime inuehebantur, quod à Cantuariensis Archiepiscopi & Hatroni Cancellarij nutu & arbitrio tota penderet: eò tandem progressi, vt dicerent, *dignam esse reginam qua à Deo puniatur & regno etiam priuetur, nisi Prophetis ad salutem ipsius excitatis dicto esset audiens.* Nihil vero in omni Anglorum religione (si modo religio dicenda sit) tam religiosum erat, quod illi non vellicarent ac suggillarent. *Quin etiam futurorum prædictiones iactabant,* vt olim Pharisei tempore Herodis fungentes à Deo constitutum esse vt ablato regno ab Herode in alium transferatur, cuius ipsi essent futuri nutritij qui Phariseos fouerent, quibus alijsque artibus non reginam tantum, sed & uniuersam aulam, adeoque totum regnum miris modis perturbabant: sic vt quemadmodum hæresis Catholicam Ecclesiam persequeretur paulo ante, ita nunc non minus se ipsam conficeret, ac secum ipsa digladiaretur. Illud non sine causa miretur aliquis, repertos fuisse homines qui tam absurdis ac nefandis dogmatibus assensissent. Sed nihil mirum: quum natura hominis tam nouitatis sit auarissima quam corruptionis. Nefario cuidam uebuloni, qui Iesum Christum, vel imaginem eius se esse ferebat, Londini Anno M. D. xci. die VII. Augusti publice in foro gula laqueo fracta est. Alius pseudopropheta, qui & ipse tamquam alterum Mesiam, se ad dexteram Dei collocarat, morti iam vicinus, horribiles effudit blasphemias, Eliam inelamans, vt ignem cælitus ad perdendos homines demitteret, eoque non cadente, pessimam rem facturus circumstantibus imprecatus est vt à Papæ & peste pessimis modis perderentur. O homines, immo monstra plusquam furiosa! Atque vtinam cum huius vita inaudita hæc pessimorum hominum rabies fuisset extincta! quæ multorum animis diu postea inhæsit. Eo tandem Puritanorum erupit audacia, vt *Nortonus* quidam librum, quo Reginales seu Parlamentarios Episcopos, eorum vitam & mores virulente traducebat atque oppugnabat, in lucem emittere conatus sit. At quod ille facere ab alijs impeditus non poterat in Anglia, Scoti quidam Puritani abunde præstiterunt in sua regione pro fratribus suis zelum affluentes, multis tam contra Reginam quam Anglorum Protestantium religionem libris vulgatis, ex quo factum est, vt & ipsa toleraretur ab alijs, ferre coacta sit, vt & ipsa toleraretur ab alijs.

& uno hostiū cuneo liberata, tanto melius Catholicos primatum ipsius oppugnantes, extirpare possent. Mense Octobri Hattonus regni Cancellarius, extremum vitæ diem clausit, corde quidem Catholicus, sed qui totum Regiæ se dederat, cui dū placere studebat, in hæresis malis actis animam diabolo sacrificavit. Puritanos ille cane peius & angue oderat, sed ambitione excæcatus, ceteris Protestantibus facile sese accommodabat. Puritanorum vero præcipuus fautor & patronus erat Huntingtonæ Comes, optimi Cardinalis Polipellimas pronepos, ad regnum hæreticorum opem acquirendam aspirans.

Mortuo Hattono Cancellario (quod fuit XVII. Octobris) postmodum regina Edictum ceteris quæ hæcenus exierant multo rigidius contra Catholicos publicari iussit: quod nonnulli multo aere conceptum, sed quo minus promulgaretur, à dicto Cancellario impeditum fuisse dicunt, eam præcipue ob causam, quod eius auctor Cæcilium regni thesaurarius putaretur, à quo Puritanos quos oderat fovendi non ignorabat. Harum vero legum duo sunt genera. Aliæ enim sunt pecuniariæ: aliæ capitales.

Leges Pecuniariæ.

1. Quicumque sedecim annos natus Protestantium concionibus & divino servitio interesse recusaverit, singulis mensibus vicenarum librarum Anglicana moneta (id est, septuaginta scutatos Gallicos) multam persoluto. Qui in ere tantum non habuerit, eandem in carcere detineatur quoad persolvere queat.
2. Missæ, etiam secreto, interfuisse convictus, totum annum in carcere detineatur, nec prius etiam post id tempus emittatur, quam centum & undecim scutatos persolverit. Sacerdos vero qui Missam celebravit, eandem & ipse detineatur, nec prius dimittatur quam quadringentos & viginti duos fisco regio penderit seu scutatos: idque tot vicibus quot Missam celebrasse fuerit convictus.
3. Nulli Ecclesiastico qui religionem Romanam & Papæ auctoritatem non publicè eiserit, ullum beneficium possidere fas sit.
4. Qui eandem abiurationem non prius fecerit, ad nullum publicum munus administrandum admittentur.
5. Nullus scholarium aut litteratorum in Collegiis locum habere poterit, nisi prius in ingressu, vel gradu susceptioe Papæ in causis Ecclesiasticis auctoritatem eiserit.
6. Pupilli hæreditatem adire, aut fructus bonorum percipere non poterunt, nisi publice prius iuramentum hoc præstiterint.
7. Qui supra Baronatus sunt dignitatem, & ad comitia vocari solent, nullum suffragij ius habeant, nisi Papa auctoritatem prius eiserint.
8. Si quis horum iuramentum hoc præstare: secundum recusat, omnibus bonis multatus ad perpetuos carceres condemnatur.
9. Qui Regiam supremam Anglicana Ecclesia capuisse negaverit, eandem pœna afficitur.
10. Qui munuscula illa consecrata, Agnus Dei rosaria Crucifixi imagines, & alia similia in Angliam intulisse apprehensus fuerit, omnibus bonis multatur, & perpetuo carcere detinetur.
11. Qui pedagogum domi sue habuerit Protestantium conciones & sacra non frequentantem, aut à Caluiniano Episcopo non approbatum, singulis mensibus tricenos ternos scutatos persoluto, quam diu eum secum habuerit.
12. Qui noverit aliquem cuius opera alius eum Catholica Ecclesia reconciliatus sit, aut reconciliatorem illum iuverit aut celarit, nec nomen eius ad magistratum detulerit, omnibus bonis multatur, & in regni potestatem persona ipsius traditor.
13. Qui alteri suaserit ut ad Romana Ecclesia unitatem redeat, etsi id non procurarit aut effecerit, eidem pœna obnoxius esto.
14. Qui auctor alteri fuerit, ut in causis Ecclesiasticis Papa obediat aut talem adiuvet, eandem pœnam luit.
15. Qui noverit aliquem qui persuaderi sibi passus sit ut Papa velit obedire, aut in futurum obedientiam promiserit sine hac in re ullum auxilium præstiterit, nec nomen eius intra vicissimum diem ad magistratum detulerit, eadem pœna afficitur.
16. Qui sacerdotem noverit, qui alteri absolutionem dederit, aut illum iuverit vel celarit, eandem pœnam subito.
17. Sacerdos qui absolvendi à Papa habet potestatem licet eam non exerceat, eadem tamen pœna patitur.
18. Qui talem potestatem habere se iactaverit, etiam si non habeat, nisi rem ipse aperiat eandem pœnam patitur.
19. Itemque, qui absolutus fuerit, etiam si id non petierit.
20. Qui religionem in Anglia iam usitatum contempserit.

serit, eo sine ut alios ad Romani obedientiam Pontificis adducat, vel hoc ipsum effecerit, aut alij persuaserit ut quemcumque alterum ad Romanam religionem adducere conetur, eius bona fisco regio cedunt.

Sequuntur leges Capitales,

1. Quicumque dixerit, scripserit, aut quocumque modo etiam rogatus confessus fuerit, Pontificem Romanum Anglicana ecclesia caput esse, aut quamcumque in id regnum potestatem habere in rebus Ecclesiasticis, reus sit Criminis lese Maiestatis, & tamquam proditor puniatur.
2. Eiusdem criminis reus esto, qui ad Pontificem Romanum provocarit, & Pontificias Bullas in Angliam Roma attulerit.
3. Item qui sacra illa munuscula, qualia sunt Agnus Dei, rosaria, calculi benedicti, aut alias res eiusmodi consecratas in regnum apportarit.
4. Qui tertium requisitus, Pontificiam auctoritatem etiam & supremam in causis Ecclesiasticis regina potestatem agnoscere recusarit, eiusdem criminis reus esto.
5. Nec non qui Reginam schismaticam aut heticam esse dixerit scripserit, aut alio quocumque modo asseruerit.
6. Qui quamcumque personam ad Romana Ecclesia unionem reduxerit.
7. Qui eidem reconciliari se passus fuerit.
8. Qui cuiumque persona cum Romana Ecclesia reconciliationem procurarit.
9. Qui cuiumque ut se reconciliat, auctor fuerit, etiamsi eam reconciliationem ipse non procurarit.
10. Qui alteri persuaserit, in rebus Ecclesiasticis Papa obediendum esse.
11. Itemque ille qui persuaderi id sibi passus fuerit.
12. Et qui ut alij id persuadeatur procurarit aut consilium dederit.
13. Qui posthac in Pontifici futurum se obedientiam promiserit.
14. Quicumque sacerdos Regina subiectum absoluerit.
15. Qui absolventi in Anglia potestatem habuerit, etiamsi ea non utatur.
16. Qui eam potestatem habere se iactarit, etiamsi non habeat.
17. Qui a sacerdote vel prauis vel non prauis petitione absolutus fuerit.
18. Qui aliam absoluit procurarit.
19. Qui consilium dederit, etiamsi absolutionem non procurarit.

20. Qui ut alium qui absoluat, consuluerit aut procurarit.

21. Qui a religione in Anglia iam vigente alium dehortatus fuerit, eo sine ut Pontifici praestetur obedientia.

Ecce tibi omnium quae umquam fuerunt, iniquissime in Anglia de religione & rebus Ecclesiasticis latae leges: quae etsi ruinoso admodum, vel nullo potius nitentur fundamento, seueritate tamen in transgressores facta inquisitione, multo seuerius ac crudelius exsequutioni demandatae fuerunt. Supplicij vero forma sic habet. Dam-natus crati supinus impositus, ad supplicij locum productus, & collo in laqueum inserto aliquam diu ad patibulum suspensus, inciso fure semivivus demittitur: mox sententi adhuc virilia absciuntur, inde aperte ventra intestina extrahuntur, & in ignem proijciuntur. Tandem amputato capite, corpus in quatuor partes dissectatur, eaque celebrioribus, urbis locis horribili spectaculo suspenduntur: bonis interim omnibus fisco addictis, & si nobili sint familia, Nobilitatis insignibus destractis. Vides, quod nihil profecto crudelius est haeretico in alios potestatem habente, utpote in quibus nihil omnino est Christianae humanitatis: qua feritate ita sunt imbuti, ut si Catholici deficiant tunc eadem in seipso quoque grassentur. Novi isti Neronis & Christiani nominis persecutores in Anglia Catholicorum sanguinem ita sitiebant, ut eo tinctus Tamefis saepe colorem mutarit. Interim tamen iidem cum Catholicis quos funditus extinctos cupiebant, multo quam erat mitius agi clamabant. Quod si mille novorum tormentorum suppliciorum formas, tum infinitam hominum ob Catholicam religionem varijs cruciatibus sublatorum multitudinem enumerare hic velim; quavis Hiade manus, & cui nihilominus quotannis accessio aliqua fieri posset, opus mihi molendum foret. Neque inter barbaras Indorum nationes, neque apud Margaiates & Toupinabautios, neque inter Turcas & Arabes unquam tot tamque crudelia facinora designata leguntur, qualia in Anglia inter Christianos, si modo Christiani dicendi sunt quorum crudelitas & tyrannis nullo modo satari potest.

IV. Verum ut ex quamplurimis paucos aliquot recenseam, Anno MDLXXVII. Cethbertus Mavus presbyter, primus ex seminarijs Anglicanis martyrium obiit. Anno sequenti Ioannes Nel-

sonus

sonus idem martyrium sustinuit, eo quod etiam ex Calvini doctrina, Reginam hæreticam esse dixisset Anno MDLXXX. Gulielmus Tirvitus, Clarissimi viri Roberti Tituti equitis aurati filius primogenitus, religionis Catholicæ causa comprehensus, quod in sororis nuptiis missam audivisse diceretur, in turrim coniectus est. Robertus Tirvitus Gulielmi frater, eadem de causa captus; & licet vehementer ægrotaret, nulla tamen intercessione aut fidei sponione obtinere potuit, ut in turrim non conijceretur, unde paulo post mortuus est. Erant hoc ipso tempore in hoc eodem carcere Hiberni proceres Catholici, Archiepiscopus Armacanus, Comites Kilderensis, & Clanricandensis, Baro Delvinus, Nugentus item, Meusque nobiles, Rudolphus Cervinus, Thomas Coramus, Robertus Jonsonus, Lucas Kirbæus presbyteri, Nicolaus etiam Roscarocus, & Henricus Ortonus laici nobiles, ex alijs carceribus in Turrim perducti. Thomas Coramus & Lucas Kirbæus presbyteri, Scavingeri filiam ad unam horam & amplius passi; ex quo prior copiosum sanguinem è naribus emisit. Rudolphus Cervinus, & Robertus Jonsonus presbyter, equulei tormento gravissimè vexati. Rudolphus Cervinus iterum equuleo subijcitur. Joannes Bosgravius Societatis Jesu, & Joannes Hartus presbyteri, Joanes etiam Paschalis nobilis laicus, ex alijs carceribus in hunc commutantur. Idem Joannes Hartus postquam dies quinque in terra decubisset, ad equulei cruciatum deductus est; idem factum Hentico Ortono.

Anno Domini 1581. Christophorus Tomsonus presbyter gravis, in Turrim deductus, eodem ipso die equuleo subiectus est. Nicolaus Roscarocus & Herramus Stevenus laicus, tormentorum metu adducti, ut in publico conventu, nonnulla contra fidem profiterentur, nominatim se hæreticorum sacra adire velle, insequente die ad aliorum allectionem, liberi dimittuntur. Eodem die, eodemque conventu, Odoenus Hop-tonus, Turris præfectus, cum eos militum vi ad ecclesiam pertaxisset, publicè protestatus est, se neminem in suo castro habere qui libenter ecclesiam protestantium non adiret. Joannes Nicolaus Minister antea Calvinianus, postea fide Catholicus ut quasi Roma rediens, & à fide excidens alios ad ruinam induceret exemplo, ultro se offerens ab hæreticis capitur & in Turrim conijcitur; ad quem Ministri statim

ramquam cum eo argumentum acturi, accedunt; ille autem ad diem statutum fidem Romanam abiurat, & concionatoris munus contra Catholicos assumit, liberque statim dimittitur. Idem Nicolaus suggestum conscendit, in Romanum Pontificem, (cuius expensis se aliquot annis Romæ vixisse iactitabat) in venturum, omnes captivi ad eum audiendum vi pertrahebantur, quem tamen debacchantem aliquoties interruperunt, & finita concione communibus vocibus exagitarum, exploderunt. Atque ab hoc tempore ad festum usque Pentecostes sequentis, singulis Dominicis ac festis diebus custodum sive militum manibus, abrepti sunt ad conciones hæreticas, quæ à ministris ad hoc designatis fiebant, audiendas; quot semper è suggestu discedentes præsentem populo, mendaciorum convincebant, & ad disputationem provocabant, exclamante interim & tormenta minitante Hop-tono præfecto, ni tacerent. Id sane est Libertatem conscientiarum dare & vregere, pudeat tam splendide mentiri. Thomas Brucous laicus collegii Romani paulo ante alumnus, in porta captus & ad Turrim adductus, in lacu ad menses 5, detinetur. Georg. Duttonus laicus ex alio carcere in Turrim perlatus cruciatuum metu post 64 dies hæreticorum postularis ex parte consentit; ut adiret eorum sacra: licet aperte profiteretur, se ipsorum communionem nunquam accepturum, ea tamen conditione libertate donatur. Ioan. Nicolaus iterum parata pro concione inuectura, pulpitem conscendit, cuius honestandi causa nonnulli proceres, alijsque nobiles aulici, affuerunt; sed ille tam ineptè se gessit, ut eos puduerit, & Coramus presbyter mira spiritus libertate, gravissimè eos officij sui admonuit, quæ res mortis suæ deinde accelerandæ causa fuisse putatur, Nicolaum tamen omnes ex eo die contempserunt. Post Nicolaum diversi ministri varijs temporibus inducti fuerunt, qui vicissitudine quadam coram conviciarentur, singulis enim concionibus dum persuadere volebant, seditiosos, rebelles, idololatrias, ac perduelles appellabant. Alexander Briantus presbyter ex alio carcere, ubi siti ferè enectus fuerat, in turrim conijcitur, compedibusque gravissimis per duos dies oneratur. Tunc aciculi acutissimi sub ungues ei immissi fuerunt, ut confiteretur quo in loco P. Personium videret.

disset, quod fateri tamen constantissime recusa-
vit. Idem Briantus in lacum coniecit, indeque
post octo dies retractus est ad equuleum, quem
passus est omnium gravissimum hoc ipso die se-
mel & die postero bis, ex ipsius tamen ore post au-
ditum se nihil quicquam doloris sensisse in ulti-
ma hac corporis sui dissensione, cum maximè sa-
virent tortores, ut ingentes ei afflictiones inferret.
Joannes Prynus presbyter, proditorum cuiusdam
Elioti, quem ille plurimis beneficijs affecerat, cap-
tur, eodem etiam die Joannes Schirtus, & Geor-
gius Godsalvus presbyteri comprehensi, omnes in
turrim conijciuntur.

Ceteros vero omnes quis enumeret? Quæ-
cumque horribilia tormenta, quoscumque cru-
ciatus exquisitissimos, quoscumque carceres spur-
citæ & horroris plenos cogitatione quis sibi fig-
gat, vix tamen eorum quæ Catholici in Anglia
passi sunt, vel minimam partem assequetur. Infi-
niti certe Prælati, Doctores & Confessores in car-
ceribus passim mortui sunt: qui etsi olim ad nul-
lum alium usum destinati fuerint, quam ut pro-
ditorum & scelestorum hominum essent custo-
diæ, tum tamen omnis generis, sexus & ætatis
hominibus, eo tantum quod Catholicam profite-
rentur religionem, pleni erant. In Briduelum car-
cerem olim meretricum custodiæ assignatum, hor-
rentissimæ matronæ & virgines conijciuntur,
inter quas iuvenula quædam Tonsonia nomine,
miram constantiam præstitit. In Cornubia
provincia carcer est, in quo captivis præter pa-
nem benevolentiam & aquam sicu corruptam ni-
hil præbitum fuit. Idem dum Londinum (quæ
urbs centrum leucis inde distat) deducuntur, equis
macilentis per caudas invicem connexis sine fræ-
no, sine sella impositi, cruribus infra equi ven-
trem, & manibus ad tergum colligatis abripiebantur:
quæ iter facerent, à vulgo passim irrisi, & iniu-
rijs affecti. O præclaros conscientiarum Liberarum
patronos!

V. Inter alios P. Patesonus, in Collegio Rhe-
mensi educatus, in eodem carcerem cum septem
furibus detrusus fuerat: quos ille oratione sua &
admonitione ita convertit, ut ad supplicium
producti, Fidem Catholicam omnes constantem ad
extremum usque spiritum professi sint. Quæ de re
accusatus ille & crudelissime tortus, inter
summos cruciatus animam Deo placide red-
didit. Tres præterea ex eodem Collegio sa-
cerdotes, & duo Nobiles laici, quod cum

ijs communicassent, extremo supplicio Londi-
ni affecti sunt. Nobilis etiam femina Coplæi fi-
lia, cum alio Nobili capitis pœnam luerunt, quod
Catholicum sacerdotem hospitio suscepissent,
& quamvis vitæ gratia ipsis facta esset, in
Calvinisticam Synagogam frequentare vellent,
ut tamen ea gratia uterentur, adduci non po-
tuerunt. Tres filias Helenam, Catharinam, &
Mariam, quarum maior natu vir. XVI. ætatis
annum attingerat, matrona quædam nobilis, A-
lano Cardinali cognatione iuncta, habebat: quæ
quum accepisset Edmundum Trafordum Regi-
emissarium, pervicacem Calvinistam brevi affore,
& grave periculum quum ob generis splendorem,
tum opes (quas emissarij isti unice venantur) sibi
imminere intelligeret, spiritualibus armis, &
in primis sacro illo viatico munita in tutum locum
se recepit, relictis domi filiabus, quibus in-
noxiam ætatem præsidio fore sperabat. Nec mo-
ta. Domus omnis ab hæreticis perquiritur, filia
ubi mater sit rogatur. Quam ut proderent, quum
nullis precibus aut minis adduci possent, metue-
rent vero ne cruciatibus subiectæ fateri cog-
erentur, clanculum noctu & ipsa discedunt, &
quatuordecim dierum confecto itinere, tandem
ad matrem perveniunt: cum qua in Galliam tra-
jicientes, Rhemos ad cognatum suum Alanum
conferunt. Unius ex proceribus, Morganti no-
mine, uxori, ob Catholicam fidem accusatæ, Re-
gina impunitatem promiserat, si modo templum,
dum concionem haberent Protestantes, raptim
veller transcurrere: quæ quum respondisse, mal-
le se mille vitas perdere quam quidquam in Ca-
tholicæ religionis præiudicium facere, multorum
annorum carcere gravissimisque molestijs exerci-
ta fuit & defatigata. (a) In festo Paschatis tres i-
tidem feminæ, cum sacerdote qui Missam celebra-
rat, captæ, & ludibrij causa per frequentissimas pla-
teas, & ille quidem sacris indutus vestibus, tradu-
ctæ & in carcerem detrusæ, ex legis præscripto
multam persolverunt: ex quibus una Clichera,
quod mira constantia respondisset, crudeli mortis
genere extincta fuit, inter duas tabulas saxorum
pondere exanimata.

VI. Imprimis vero Religiosorum conventus in
Angliæ regno magnas sustinebant calamitates, a-
deo vix quatuor, omnes inde in Belgium trans-
fugerint, Franciscani nempe & Carthusienses: tum

X

duz

a Vid. hist. Holings. Anno 1574.

dua Monachorum familia. Quum autem ea qua S. Brigita consecrata erat, crescente quotidie monialium numero, sed re ditibus decreverantibus, diu tueri se non posset, decretum inter Catholicos fuit, ut grandiores natu Rothomagum migrarent; iuniores ad parentes & cognatos se reciperent. Id quum regina comperisset, vix his persuadere conata est ut Calvinisticam doctrinam amplecterentur; eumque in finem per procerum hereticorum familias (eraut enim pleraque nobilitate profapia) eas distribuit. At tantum abest ut hereticorum eis conuersatio nocuerit ut etiam multas ipsa suis persuasionibus, vita & exemplo ad Catholicam adduxerint religionem. Id quum magistratui innotuisset, in carceres inde & nonnulla quidem perpetuos, detrusa fuerunt Anno M. D. C. I. quo auctor Gallice hæc conscripsit, Burgigalam femina quædam religiosæ ex Anglia appulsa fuit: quæ opibus non mediocriter, cognatorum opera instructa, in Hispaniam inde profecta fuit, monasteria ibi suæ professionis ingressura. Quis tantam constantiam, tamque admirabilem zelum non omnibus modis prædicandum dicat: quo imbecilles mulierculæ accensæ, nulla viatum incommoda nulla maris aut terræ pericula, solo diuino fultæ amore, reformidant.

MIRA QUATUOR PUERORUM
constantia. Jesuitarum in Angliam ingressus.
P. Edmundi Campiani, & aliorum sacerdotum martyrium; cum miraculis aliquot.

CAPVT XIII.

ARGUMENTUM.

- I. Etiam infantes & pueri ab hereticis Anglis martyrio affecti.
- II. Catholici in Angliam nullam ob aliam quam religionis causam puniti.
- III. Iesuite in Angliam ingrediuntur.
- IV. Edictum contra eos qui publicis hereticorum conuentionibus interesse recusant. P. Campianus captus & martyrio afficitur.
- V. Itaque septem alij.
- VI. Ioannis Nelsonij martyrium, constantia, & miracula in ipso & alijs diuinitus facta.

I. **A** Ge. Lector, iam in arenam Pythiorum ludorum descendamus, non quidem ut Pancratiastis bene armatos, fortitudinis & roboris sui egregia specimina edentes, nec ut pueros cum pueris, ut olim solebat, commisos sed potius, ut pueros, eosque paucos, cum magna hereticorum manu ad eius confusionem congregantes spectemus. Supra quidem hæresis velut arena inclusam ab vtriusque sexus hominibus in Anglia victam ac prostratam vidimus; at iam videbimus, ingens hoc, informe & horredum monstrum ne contra pueros quidem se tueri posse. Leones à mulieribus & pueris vim abstant: quibus tamen sauisimi hi Leopardi & Anglicanæ Tigrides nequaquam pepercerunt. Sed ad rem ipsam veniamus.

Anglus quidam Nobilis quatuor habebat filios, Thomam, Robertum, Richardum & Ioannem: quorum natu maximus iam decimum sextum ætatis annum agebat. Hi dum in Lancastrensi agro sacerdotem qui diuinum celebraret officium, quærent, à magistratu omnes comprehensi fuerunt. Ad iudicium tribunalia producti, & ut Catholicam desererent religionem & sacerdotem proderent, tam minis quam promissis frustra tentari, tandem longa fame & siti cruciati, quum iam iterum producendi essent, largiori vini potu inuitantur, ut ebrii vel tanto facilius flecterentur, vel in responsionibus hallucinarentur. At malitiose secum magi grauer conquesti, eod die nihil respondere voluerunt. Inter alia multa illis magnifice à Comite Darbiensi promissa fuere: quæ tamen omnia magnis animis illi contempsit. Pædagogis deinde hereticis in disciplinam dati sunt; ut ab eis corruptæ doctrinæ lac imbiberent. Sed hic quidem astus processit. Tandem res natu maiores fuga se ex hereticorum manibus eripuerunt, & relictis ob Christiamorem omnibus fortunis, in Collegium Rhemense adscribi voluerunt.

II. Verumenimvero operæ precium est ipsorum hereticorum de ijs qui Elisabethæ eiusque Consilij iussu ad supplicium rapti sunt, loquentium testimonia proferre. Aiunt, illos non ob religionem, sed prodicionem supplicij fuisse affectos. At contrarium euincunt, tum Consiliarijs ab Elisabetha datæ commissiones, tum leges supra positæ. Audiamus ipsorum verba. Mense Iulio inquit Holingshedo & Stouius in Annalibus Angl. (1559.) Nicolaus Hethus alias Heath Archiepiscopus Ebo-